

Styrelsen for Undervisning og
Kvalitet
Afdelingen for Erhvervsrettet
Uddannelse og Tilskud

Frederiksholms Kanal 26
1220 København K
Tlf.: 33 92 50 00
E-mail: stuk@stukuvvm.dk
www.stukuvvm.dk
CVR-nr.: 29634750
24. april 2018
Sagsnr.:18/02210

Kommissorium for udvikling af fagene FVU-digital og FVU- engelsk

Baggrund

Der er med Trepårt III-aftalen besluttet, at der skal udvikles to nye fag i forberedende voksenundervisning, FVU-digital og FVU-engelsk. Fagene skal udbydes fra 1. januar 2019.

De to nye fag vil få hjemmel i lov om forberedende voksenundervisning og ordblindeundervisning for voksne, som derfor skal ændres. Forslaget til ændringslov (VEU-lovforslaget) fremsættes efter planen i Folketinget i efteråret 2018. For at sikre tilstrækkelig tid til udarbejdelse af læreplaner for de to nye fag, ønsker Styrelsen for Undervisning og Kvalitet at igangsætte arbejdet allerede nu i foråret 2018.

Det er hensigten, at læreplanerne dermed kan foreligge i en form, der gør det muligt hurtigt efter lovforslagets vedtagelse at færdiggøre disse endeligt. Læreplanerne vil efterfølgende blive indarbejdet som nye bilag til bekendtgørelse om undervisning m.v. inden for forberedende voksenundervisning.

Beskrivelse af de nye fags overordnede rammer

Det fremgår af trepartsaftalen, at voksen-, og efter- og videreuddannelsessystemet fremadrettet i langt højere grad end i dag skal understøtte, at der sker et markant løft af de basale færdigheder i arbejdsstyrken. På den anførte baggrund skal de eksisterende tilbud inden for forberedende voksenundervisning udvides med fagene FVU-digital og FVU-engelsk, der skal udbydes som virksomhedsrettede forløb og målrettes ansatte, der har behov for styrkede basale færdigheder inden for it og engelsk i relation til deres jobfunktion. Det vil være muligt at tone de konkrete forløb med en prioritering af de mål, der især er efterspurgt på den konkrete virksomhed.

De to nye fags officielle betegnelse forventes at blive:

- Digital opgaveløsning for offentlige og private virksomheders ansatte (kaldenavn: FVU-digital).
- Engelsk for offentlige og private virksomheders ansatte (kaldenavn: FVU-engelsk).

Den officielle betegnelse understreger, at de to nye fag målrettes virksomhedsansatte og alene udbydes som virksomhedsrettede forløb.

Placering inden for forberedende voksenundervisning

De nye fag indebærer ikke ændringer af det generelle undervisningssigte med den forberedende voksenundervisning eller de eksisterende fag på FVU. De eksisterende fag og de nye fag i FVU vil således kunne supplere hinanden.

Det betyder, at udviklingen af de to nye fag vil ske inden for de rammer, som allerede kendes fra de eksisterende fag på den forbedrende voksenundervisning, herunder beskrivelse af formål, niveau, målgruppe, optagelse, trininddeling, pædagogik og prøver.

I lighed med de eksisterende FVU-fag er formålet med de nye fag, at deltageren vil kunne fortsætte i videre uddannelse, og det skal derfor sikres, at de nye fag kan føre til videre uddannelse på både almen voksenuddannelse (avu) og arbejdsmarkedsuddannelserne.

Målgruppen for de nye fag

Det forventes ikke, at en udvidelse af FVU-fagrækken med digital opgaveløsning og engelsk vil komme til at omfatte en væsentligt bredere målgruppe end de eksisterende FVU-fag. Denne antagelse bygger blandt andet på, at PIAAC-undersøgelsen fra 2013 viste, at der var en tydelig sammenhæng mellem læsefærdigheder og problemløsning med it. PIAAC-undersøgelsen behandler ikke en tilsvarende sammenhæng mellem manglende basale færdigheder i engelsk og tilsvarende manglende færdigheder i læsning og skrivning på dansk, men også her antages at være en vis sammenhæng.

På denne baggrund lægges der derfor heller ikke umiddelbart op til, at der skal udvikles test til brug for optagelse på de nye fag. Målgruppevurderingen skal bygge på en individuel vurdering af, om kursisten tilhører målgruppen for FVU, dvs. alle som har forudsætninger for at følge undervisningen med udbytte. Såfremt der konstateres en uhensigtsmæssig aktivitetsudvikling revurderes behovet for en egentlig optagelsestest.

Nærmere bestemmelser herom vil blive fastsat på bekendtgørelsesniveau og operationaliseres i undervisningsvejledninger til de to fag.

Beskrivelse af målgruppen uddybes yderligere under den specifikke gennemgang af de to nye fag nedenfor.

Den tidligere forsøgsordning

Med hensyn til de nye fags overordnede indhold skal det bemærkes, at de to fag tidligere været udbudt som forsøgsordning på forbedrende voksenundervisning 2008-2009. Det vil være naturligt at inddrage erfaringer herfra i læreplansarbejdet. Dog må indholdet af især forsøgsfaget FVU-it betegnes som noget forældet. Ligesom det skal understreges, at det under forhandlingerne af Trepert III blev klart, at der ønskes et nyt fagligt indhold i de to fag, som i højere grad end tidligere orienterer sig mod den virksomhedsrettede tilrettelæggelse.

FVU-digital

Undersøgelsen *Danskernes kompetencer (2013)*, som indgik i OECD's internationale kortlægning af voksnes kompetencer (PIAAC-undersøgelsen), viser, at mere end 1 mio. voksne danskere har vaskeligheder ved at løse hverdagsopgaver på en computer.

I PIAAC sammenhæng anvendes betegnelsen ”problem solving in technology-rich environments” og denne defineres som *evnen til at bruge digitale teknologier, kommunikationsredskaber og netværk med henblik på at finde og vurdere information, kommunikere med andre mennesker og udføre konkrete opgaver* (OECD 2009). På dansk er dette blevet oversat til ”problemløsning med it”.

For at understrege det nye fags virksomhedsrettede og praksisnære fokus er betegnelsen opgaveløsning valgt. Valget af opgaveløsning i stedet for problemløsning skal understrege, at fagets indhold skal tilrettelægges med hensyntagen til kursisternes konkrete behov for at styrke deres basale digitale kompetencer i relation til opgaveløsning i deres jobfunktioner i bred forstand – herunder også problemløsning, men ikke alene problemløsning.

På samme vis er betegnelsen digital valgt frem for det mere snævre begreb ”it” for at understrege, at faget ikke alene skal tage udgangspunkt i informationsteknologi, men skal bygge på det bredere og mere omfattende begreb digital teknologisk tilgang, der udover at være mere dækkende for de mangeartede sammenhænge digital teknologi i dag anvendes indenfor, også vil bidrage til at anskue digital teknologi som en integreret del af opgaveporteføljen inden for alle jobfunktioner nu til dags.

Målgruppe

Målgruppen for FVU-digital er personer, der har behov for at styrke deres basale færdigheder med anvendelsen af digitale værktøjer, medier og ressourcer på en hensigtsmæssig og forsvarlig måde i relation til løsning af konkrete praktiske opgaver samt indhentelse og behandling af nødvendige informationer, udarbejdelse af digitale produkter og gennemførelse af digital kommunikation, der er forbundet med den konkrete jobrelaterede opgavevaretagelse inden for den pågældende branche.

Indhold og niveau

Indholdet på de forskellige trin definerer de aspekter af digitale færdigheder og værktøjer, som deltageren skal erhverve sig, mens arbejds- og undervisningsformer skal relatere sig til den praksis, som deltageren befinder sig i på arbejdspladsen.

Desuden skal undervisningen bidrage til at udvikle deltagerens digitale dømmekraft gennem tilegnelse af hensigtsmæssige strategier som reflekteret bruger af forskellige digitale værktøjer, herunder også kendskab til grundlæggende it-sikkerhed samt kendskab på brugerniveau til anvendelse af digitale værktøjer og strategier til kompensation for mangel på andre basale færdigheder (fx læsning og skrivning), der kan stå i vejen for deltagerens digitale opgaveløsning i hverdagen (fx funktioner for oplæsning og diktering eller billeddokumentation).

Trin og varighed

Faget digital opgaveløsning består af tre trin, der hver især består af 20-30 timer pr. trin, og hvor trin 1 henvender sig til personer helt uden forhåndskendskab til brugen af digitale værktøjer, trin 2 har til formål at udvikle deltagerens færdigheder i digital opgaveløsning, mens trin 3 har til formål dels at få automatiseret allerede udviklede færdigheder samt styrke deltagerens evne og mod på at tilegne sig nye digitale kompetencer.

Trinindplaceringen sker under hensyn til deltagerens behov og forudsætninger. Deltagelse i ét trin forudsætter således ikke forudgående deltagelse i underliggende trin.

Prøver

Trin 1 og 2 afsluttes med standpunktsbedømmelsen bestået/ikke bestået efter allerede gældende regler i den almene eksamensbekendtgørelse, som FVU hører under.

Trin 3 afsluttes med en lokalt stillet prøve, der skal afspejle dels den konkret afholdte undervisning og dels fagets faglige mål. Prøven bedømmes bestået/ikke bestået. Rammerne for denne prøve vil indgå i læreplanen og skal desuden yderligere udfoldes i fagets undervisningsvejledning.

FVU-engelsk

Den overordnede indholdsbeskrivelse på trin-niveau fra forsøgsordningen i engelsk danner grundlag for beskrivelsen her, og forsøgsordningens indhold vil også kunne inddrages i læreplansarbejdet for det nye FVU-engelsk i det omfang den kommende arbejdsgruppe finder det fortsat fagligt relevant.

Målgruppe

Målgruppen for FVU-faget engelsk er personer, der har behov for at styrke deres basale engelskfærdigheder i relation til deres konkrete jobfunktion og med fokus på særligt brancherelateret sprogligt kendskab.

Indgangsniveauet skal sættes i relation til FVU-målgruppen generelt og konkretiseres i forhold til *Den europæiske Referenceramme for Sprog*, som det i dag kendes fra FVU-start, og danne grundlag for nærmere fastsættelse af reglerne for målgruppevurdering i FVU-bekendtgørelsen.

Det vurderes ikke umiddelbart at være nødvendigt at udvikle en egentlig test til brug for optagelse på FVU-engelsk. Målgruppevurderingen vil derimod skulle operationaliseres i undervisningsvejledningen for faget. Såfremt der konstateres en u hensigtsmæssig aktivitetsudvikling, revurderes behovet for en egentlig optagelsestest.

Indhold og niveau

Indhold og faglige mål for faget engelsk foreslås udmøntet i fem læringsområder efter samme model som den tidligere forsøgsordning med konkrete faglige mål for hvert af disse områder:

- Lytteforståelse
- Læseforståelse
- Samtalefærdighed
- Mundtlig færdighed og
- Skrivefærdighed.

Færdighedsmålene skal være så konkrete, at man efterfølgende vil kunne vurdere målopfyldelse i forbindelse med standpunktsvurdering og prøveafvikling.

Fagets tilrettelæggelse skal tage sit konkrete udgangspunkt i en praksisnær og brancherelateret læringstilgang, hvor terminologi og konkret undervisningsmateriale afspejler deltagerne behov for at styrke deres basale engelskfærdigheder i deres konkrete jobfunktioner.

I dette fag skal der i undervisningen ligeledes på brugerniveau være fokus på anvendelse af digitale værktøjer til compensation for mangel på andre basale færdigheder (fx læsning/skrivning), der kan stå i vejen for deltagerens brug af engelsk i deres jobfunktion.

Trin og varighed

Faget engelsk består af 4 trin, der hver især består af 20-30 timer. Trin 1 er henvendt til personer, der kommer uden forhåndskendskab til engelsk. Trin 2 har til formål at udvikle deltagerne helt basale færdigheder i engelsk i relation til deres jobfunktion samt bidrage til at give deltagerne mod på videre læring. Trin 3 vil bestå af jobrelateret engelsk samtale.

Trin 4 vil bestå af samtale (med og uden visuel kontakt) herunder lytteforståelse og sprogbrug, skriftlighed (fx i form af mindre notater og telefonreferater) samt læseforståelse og pragmatiske sprogfunktioner.

Desuden skal det sikres, at det faglige niveau i fagets forskellige trin indplaceres i forhold til Den fælles europæiske Referenceramme for Sprog (Europarådet).

Trinindplaceringen sker under hensyn til deltagerens behov og forudsætninger. Deltagelse i et trin forudsætter således ikke forudgående deltagelse på lavere trin.

Prøver

Trin 1, 2 og 3 afsluttes med standpunktsbedømmelsen bestået/ikke bestået efter gældende regler i den almene eksamensbekendtgørelse, som FVU hører under.

Trin 4 afsluttes med en lokalt stillet mundtlig prøve, der skal afspejle dels den konkret tilrettelagte undervisning og dels de faglige mål. Arbejdsgruppen skal komme med forslag til, hvordan der kan indlægges et skriftligt element i eksaminationsgrundlaget. Prøven bedømmes bestået/ikke bestået.

Rammerne for denne prøve vil indgå i læreplanen og skal desuden yderligere udfoldes i fagets undervisningsvejledning.

Skabeloner for læreplaner

Til udarbejdelse af læreplaner for de to nye fag, FVU-digital og FVU-engelsk, tages udgangspunkt i den skabelon, der kendes fra fagbeskrivelserne for de eksisterende FVU-fag, idet disse skrives sammen med prøvebeskrivelserne, så der kun er ét bilag for hvert fag. Under tilrettelæggelse adresseres den virksomhedsrettede og praksisnære tilrettelæggelsesform af undervisningen.

Skabelonen har følgende overskriftspunkter inden for hvert trin:

- Formål
- Faglige mål
- Indhold
- Tilrettelæggelse
- Prøvebeskrivelse

Arbejdsgrupper til læreplaner

Styrelsen for Undervisning og Kvalitet nedsætter to læreplansgrupper med hver fire undervisere med stærke faglige kompetencer inden for forberedende voksenundervisning samt de nye fag.

Sammensætning

Arbejdsgrupperne består af:

- 2 undervisere fra VUC-sektoren med undervisningserfaring inden for FVU samt fagene it/digital teknologi hhv. engelsk
- 2 undervisere fra institutioner med driftsoverenskomst med undervisningserfaring inden for FVU samt fagene it/digital teknologi hhv. engelsk

Formand

STUK udpeger en formand blandt gruppens medlemmer. Formanden har ansvaret for arbejdets fremdrift og refererer undervejs direkte til Styrelsen for Undervisning og Kvalitet.

Opgaver

Arbejdsgrupperne til have til opgave at udarbejde læreplaner for FVU-digital hhv. FVU-engelsk på baggrund af de udstukne rammer ovenfor og desuden undervisningsvejledninger, når undervisningsministeren har godkendt udkast til læreplanerne.

Der nedsættes en referencegruppe for hver læreplansgruppe bestående af repræsentanter for hver af nedenstående organisationer:

- LO
- DA
- Danske HF & VUC
- Driftsoverenskomstparterne
- Uddannelsesforbundet
- Netværkslokomotivet
- Professionshøjskolerne

Referencegruppen inddrages i forbindelse med læreplansgruppens opstart og igen, når der foreligger et gennemarbejdet udkast til læreplan.

Arbejdsgrupperne færdiggør læreplanerne endeligt samt undervisningsvejledninger efter VEU-lovens vedtagelse i løbet af efteråret 2018.

Tentativ tidsplan

Tidspunkt	Aktivitet
U16 16-20/4	Læreplansgrupper og referencegrupper nedsat
U20 16/5	Kick off-møde for læreplansgrupper, indledende møde med referencegruppe og de første spadestik er taget.
U24 11-15/6	<i>Første udkast</i> til læreplaner afleveres til STUK
U25 18-22/6	STUK's feedback på første udkast
U36 3-7/9	<i>Andet udkast</i> til læreplaner afleveres til STUK
U37 10-14/9	STUK's feedback på andet udkast
U38 17-21/9	Præsentation af tilrettede udkast for referencegrupper
U40 1-5/10	Endelige læreplaner afleveres, herefter politisk proces

U43	Høring overbekendtgørelse
U45	Udkast til undervisningsvejledninger
December	Endelig færdiggørelse efter lovvedtagelse
Januar 2019	Nye fag udbydes